

2004-03-25

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2003-2004

Denna verksamhetsberättelse för Riskkollegiet omfattar perioden april 2003 t.o.m. mars 2004.

Styrelse, administration och ekonomi

Vid årsmötet den 9 april 2003 valdes styrelse för två år. Årsmötet utsåg ordförande och kassör. Sedan styrelsen konstituerat sig har den haft följande sammansättning:

<i>Ordförande:</i>	Olof Söderberg
<i>V. ordförande:</i>	Ann Enander
<i>Kassör:</i>	Stefan Backe
<i>Övriga ledamöter</i>	Niklas Möller (doktorandombud) Peter Stern (vice sekreterare från 2004-03-18)
<i>Suppleanter:</i>	Ulf Bäverstam Marie Haag-Grönlund (redaktör för Risknytt) Dick Hedberg Tina Isaksson (sekreterare) Titus Kyrklund

Vid årsmötet omvaldes Gun Astri Swedjemark och Christina Rudén till ordinarie revisorer med Arne Hedgran och Ulf Rydberg som ersättare.

Årsmötet valde vidare valberedning för tiden fram till årsmötet 2005 enligt följande: Ulla Swarén (sammankallande), Marcus Abrahamsson, Carin Sundström-Frisk och Rickard Levin.

Riskkollegiets kansli sköts av Sigbladh Administration HB enligt upprättat avtal.

Under verksamhetsåret har 23 nya medlemmar tillkommit. Styrelsen har beslutat att medlemmar som trots upprepade påminnelser inte har betalat årsavgiften per vid utgången oktober månad anses ha utträtt ur föreningen. Per den 24 mars 2004 hade föreningen 221 medlemmar (per den 24 mars 2003 var medlemsantalet 218).

Riskkollegiets ekonomiska ställning framgår av årsredovisningen. Styrelsen föreslår oförändrad medlemsavgift för det kommande verksamhetsåret, 200 kr.

Medverkande i styrelsearbetet

Styrelsen har vidtalat Marcus Abrahamsson att vara webbredaktör. Denne har, jämte Agneta Oskarsson (ordförande i det vetenskapliga rådet), varit inbjuden att som adjungerade delta i styrelsens sammanträden.

Vetenskapligt råd

Enligt stadgarna utser styrelsen ett vetenskapligt råd. Rådets uppgift är att inom Riskkollegiets verksamhet ta ansvar för vetenskapliga bedömningar samt att i övrigt verka för Riskkollegiets syften i enlighet med styrelsens uppdrag. Det vetenskapliga rådet har följande sammansättning:

Agneta Oskarsson, *ordförande*,
 Åke Bergman
 Åsa Boholm
 Britt-Marie Drottz Sjöberg
 Christer Edling
 Sven Erik Magnusson
 Jack Valentin
 Ivar Vågsholm

Kontakterna med och inom det vetenskapliga rådet sker i första hand informellt och genom e-post. Ledamöter i rådet bistår vid planering av föreningens arrangemang.

I samband med Riskkollegiets seminarium i september 2003 (se nedan) presenterade Åke Bergman ett förslag att inrätta en panel för riskkommunikationsfrågor inom Riskkollegiet. Styrelsen har i december 2003 bett Åke Bergman att inhämta synpunkter på förslaget från ledamöterna i det vetenskapliga rådet. Detta arbete pågår.

Doktorandgrupp

Doktorandgruppens huvuduppgift är att vara ett forum för kontakter mellan doktorander som är aktiva inom riskforskningens olika områden och olika discipliner. En annan viktig uppgift är att skapa fler och bredare kontakter mellan doktorander, seniora forskare och övriga aktiva inom områden relaterade till risk. Doktorandgruppen har en e-postlista med ca 100 doktorander som är intresserade av riskforskning. Denna e-postlista har flitigt använts för att sprida information om doktorandkurser, seminarier och andra riskrelaterade frågor av intresse för doktorandgruppens medlemmar.

Två doktorander har suttit med i Riskkollegiets styrelse, Niklas Möller egenskap av doktorandrepresentant och Tina Isaksson som sekreterare. Christina Rudén har varit en av revisorerna. Vidare har ytterligare en medlem i doktorandgruppen, Marcus Abrahamsson, varit aktiv som webbredaktör för Riskkollegiets hemsida.

Föreningsmöten

Följande medlemsmöten/seminarier har anordnats under verksamhetsåret. Mötena har varit öppna även för icke-medlemmar för att på så sätt stimulera till medlemskap. Referat av mötena förs in i Risknytt.

Årsmöte (9 april 2003)

Vid årsmötet den 9 april 2003 höll *Gunnar Bengtsson* Riskkollegiets Lindellföreläsning på temat *Varians: Vän och fiende*.

Försiktighetsprincipen – skydd eller hinder (21 maj 2003)

Seminarier, som utgjorde ett samarrangemang med Naturvårdsverket, samlade ett 60-tal deltagare och innehöll följande presentationer:

- *Försiktighetsprincipen som princip (Per Sandin)*
- *Rättslig tillämpning av försiktighetsprincipen (Annika Nilsson)*
- *Försiktighetsprincipen och GMO (Karsten Klint Jensen)*
- *Elektriska och magnetiska fält (Gunnar Hovsenius)*
- *Aktuella internationella diskussioner om försiktighet och kemikaliehantering (Gunnar Bengtsson)*
- *Reflektioner (Mikael Johannesson, tillika moderator)*

Att överdriva eller förringa risker (23 september 2003)

Också detta seminarium anordnades med stöd av Naturvårdsverket och samlade ett stort antal intresserade. Seminariet var upplagt kring fyra teman enligt följande:

- Tema 1 Forskarperspektivet. *Hur kan/bör en forskare som "upptäcker" en större risk/fara agera för att vidareföra sina resultat (utöver den rapportering som i praktiken enbart når ut till forskarkollegor)? (Åke Bergman).*
- Tema 2 Bedömar- och beslutsfattarperspektivet. *Ansvariga myndigheter ska göra en bedömning när forskare slår larm om en större risk/fara. Det kan gälla en lokal hälsovårdsnämnd, en länsstyrelse eller en central förvaltningsmyndighet. Myndigheterna skall också snabbt ta ställning till vilka åtgärder som bör vidtas. Vilka svårigheter ställs myndigheterna inför vid dessa bedömningar och ställningstaganden? Har myndigheterna tillgång till den kompetens som saken kräver? (Boel Berner, Ann Thuvander).*
- Tema 3 Förmedlarperspektivet. *Vilka förutsättningar och arbetsförhållanden gäller för massmedia som förmedlar information om forskarlarm och myndigheters åtgärder med anledning av sådana larm? Kan forskare agera (medvetet eller omedvetet) så att rapporteringen i media överdriver eller förringar riskerna? (Ann-Louise Martin, Lena Wollin).*
- Tema 4 Aktörsperspektivet. *Hur utnyttjar olika aktörer möjligheten att överdriva eller förringa risker i en verksamhet där de har intressen? Helgar ändamålen medlen? Kan man göra något mot falska förespeglingar, snedviden journalistik och medveten skrämpropaganda? (Lars Thalén).*

I en avslutande diskussion under ledning av Ulla Swarén deltog även Margareta Törnquist.

Finns det en "sanning" om Tjernobyl? Motsägelser, Myter, Medier (2 december 2003)

Även detta seminarium ordnades med stöd av Naturvårdsverket. Claes-Göran Kjellander initierade, utifrån en genomgång av FN-analyser om Tjernobylolyckans konsekvenser, en diskussion om varför det i media görs så olika bedömningar av riskerna för dem som drabbades av olyckan.

Risker i det finansiella systemet (18 februari 2004)

Seminarier arrangerades i samarbete med Riksbanken och Centrum för riskforskning vid Handelshögskolan i Stockholm. Fokus sattes först på Riksbankens roll när det gäller att motverka risker i det finansiella systemet. Presentationer som belyste Riksbankens roll i olika avseenden gavs av Svante Bågstam, Johanna Lybeck, Patrick Nimander och Per A. Mattsson.

Under en andra del av seminariet lämnade *Lennart Sjöberg* en redogörelse för *Forskning om riskbedömning, resultat och principer*.

Risknytt

Styrelsen har utsett Marie Haag Grönlund att vara redaktör för medlemsbladet Risknytt. Sedan föregående årsmöte har Risknytt utkommit vid två tillfällen, som 2003:3-4 (dubbelnummer) och som 2004:1. Närmast kommande nummer planeras innehålla refererat från seminarierna den 23 september 2003 *Att överdriva eller förringa risker* respektive den 18 februari 2004 *Risker i det finansiella systemet*. Nya nummer av Risknytt distribueras numera i första hand i elektronisk form. Tidigare nummer av Risknytt finns från år 2000 tillgängliga på Riskkollegiets webbplats.

De nummer av Risknytt som utkommit under året har bl.a. innehållit referat av seminarier och symposier i föreningens regi. Doktorander har givits tillfälle att presentera sina forskningsprojekt. Information ges också regelbundet om föreningens kommande arrangemang.

Webbplats

Adressen till Riskkollegiets webbplats är www.riskkollegiet.nu. Styrelsen har utsett Marcus Abrahamsson att vara webbredaktör. Successiva förändringar har gjorts av webbsidan för att den skall bli mera informativ och välstrukturerad. En översyn pågår för närvarande om regler för länkar från föreningens webbplats till andra hemsidor.

Styrelsearbetet i övrigt

Den styrelse som valdes vid årsmötet 2003 har fram till årsmötet 2004 haft 7 protokollförda sammanträden, nämligen den 6 maj 2003, 24 juni 2003, 29 augusti 2003, 2 oktober 2003, 3 december 2003, 18 februari 2004 och 24 mars 2003. Utöver planeringsarbete inför de aktiviteter som redovisats ovan kan bl.a. följande nämnas.

1. Offentliga organ, företag, föreningar och stiftelser som stödjer Riskkollegiets syften kan bli stödorganisationer. Varje stödorganisation erbjuds utse fem personer som ska få samma information från Riskkollegiet som dess medlemmar. Stödorganisationer har inte rösträtt eller annat formellt inflytande i Riskkollegiet. Om stödorganisationen har minst 100 anställda är årsavgiften 10 000 kronor; för mindre organisationer 5 000 kronor. Vid ingången av år 2003 fanns tre sådana stödorganisationer, nämligen Kemikalieinspektionen, Statens Räddningsverk och Statens strålskyddsinstitut. I början av år 2003 tillkom ytterligare två, nämligen Krisberedskapsmyndigheten och Elforsk. Under året har överenskommit att även Analysgruppen vid KSU fr.o.m. år 2004 blir stödorganisation. Som närmare redovisas i det följande (punkt 2) har även Naturvårdsverket blivit stödorganisation åren 2004 – 2005. Verket har dessutom accepterat att betraktas som stödorganisation ”retroaktivt” för åren 2001 – 2003. Styrelsen konstaterar med glädje och tacksamhet att Riskkollegiet inför år 2004 sålunda räknar med sammanlagt sju stödorganisationer. Härigenom har föreningens ekonomiska bas för sin verksamhet blivit avsevärt förbättrad jämfört med för några år sedan.
2. Den balansräkning som redovisades vid årsmötet 2003 och som avsåg årsskiftet 2002/2003, innehöll bl.a. en skuldpost om 55 092 kr. Beloppet utgjordes av resterande medel från en utbetalning från Naturvårdsverket. I december 2003 överlämnade styrelsen en slutrapport till Naturvårdsverket om användningen av dessa medel. Naturvårdsverket har den 7 januari 2004 godkänt slutredovisningen. Verkets beslut innebär bl.a. att verket går in som stödorganisation

åt Riskkollegiet åren 2004 – 2005 samt retroaktivt för åren 2001 – 2003. Jfr not till årsredovisningen.

Slutord

Styrelsen har tacksamt noterat det stöd och engagemang som medlemmarna visat för att Riskkollegiet också framöver ska kunna fullgöra uppgifterna att vara ett kontaktnät och att anordna kvalificerade sammankomster kring riskrelaterade frågeställningar. I synnerhet bårdar det starka intresset inom doktorandgruppen gott för framtiden. Styrelsen vädjar till alla nuvarande medlemmar att bidra till att sprida kännedom om och öka intresset för föreningen.

Som framgått hade föreningen 221 medlemmar per den 24 mars 2004, av vilka 23 har tillkommit under verksamhetsåret. Styrelsen konstaterar att flera av dessa nya medlemmar är verksamma inom riskrelaterade områden som tidigare inte varit representerade inom Riskkollegiet. Det är styrelsens intryck att de nya medlemmarna sammantaget också innebär en förnygring.

Enligt förra årets verksamhetsberättelse uppgick medlemsantalet till 218 personer. Styrelsen tillämpar sedan år 2002 en rutin för att avisera och påminna om medlemsavgifter. Denna rutin innebär att den som inte betalat efter två påminnelser anses ha utträtt, om vederbörande inte har hört av sig till kansliet per ett visst datum under hösten. Uppgiften om antalet medlemmar är på detta sätt rättvisande och jämförbar med motsvarande uppgift för ett år sedan.

Styrelsen konstaterar med glädje att de seminarier som arrangerats som regel attraherat åtskilliga medlemmar och att sju olika organisationer nu stödjer Riskkollegiet ekonomiskt. Föreningen har nu den ekonomiska bas som krävs för att det ska vara möjligt att i praktiken planera och genomföra engagerande och kvalificerade evenemang. Genom fortsatt seminarieverksamhet hoppas styrelsen att också kunna intressera ytterligare personer som är verksamma inom olika riskrelaterade områden för medlemskap.

På styrelsens vägnar

Olof Söderberg
Ordförande